گفت‌وگو با غلامرضا اعوانی رئیس مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

قیام برای فلسفه ایرانی

«راسل، در مقدمه کتاب تاریخ فلسفه، ایرانیان را مردمانی متفکر و مؤمن قلمداد می کند.
کشور ما در میان کشورهای اسلامی، سرزمینی اندیشه پرور است، به گونه ای که بسیاری از فیلسوفان اسلامی، ایرانی بودند. نبض فلسفه در دوران معاصر در تمام جهان در پژوهشگاه ها و دانشگاه ها می زند. هم اکنون تعدادی پژوهشگاه، فرهنگستان و دانشگاه در ایران در کار پروش اندیشه هستند. روزنامه ایران در نظر دارد سلسله ای گفت‌وگو با چنین پژوهشگاه هایی ترتیب دهد و آنها را معرفی نماید.
در این راستا گفت‌وگویی با دکتر غلامرضا اعوانی ترتیب داده ایم تا به معرفی «مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران» بپردازیم. چرا که بدون تردید این مؤسسه از مهمترین آورد گاه های فلسفی کنونی ایران است. امید آن که این سلسله گفت‌وگو مورد توجه مخاطبان قرار گیرد و نقطه شروعی بر معرفی و بررسی عملکرد این مؤسسات باشد.

[علیرضا سمیعی]

■کمی راجع به تاریخچه مؤسسه توضیح دهید.

سابقه این مؤسسه به سال ۱۳۵۲ ه.ش برمی گردد. یعنی حدود سی و چهار سال قبل در همین مکان با خریدن سه ساختمان قدیمی که الآن جزو میراث فرهنگی است مؤسسه‌ای به نام «انجمن حکمت و فلسفه» شکل گرفت که مؤسس آن از اساتید بزرگ چه در داخل و چه در خارج برای تأسیس این آکادمی فلسفه در یک مقیاس ملی و فراملی دعوت کرد. از میان اساتید معروف خارجی می توان از هانری کربن (که سالی یک ترم پائیزی را در اینجا درس می داد) و همچنین پروفسور ایزوتسو (که به مدت پنج سال پیوسته درس می داد) نام برد. از اساتید معروف ایرانی نیز برای تدریس متون، تحقیق و پژوهش های فلسفی دعوت می شد. دانشجویان ایرانی و خارجی به صورت دست‌چین انتخاب می شدند و به کار پژوهش و آموختن در کنار این اساتید مشغول بودند. هم اکنون بعضی از آنها خود از بزرگان حکمت و عرفان و فلسفه در سطح جهان محسوب می شوند. مثل ویلیام چیتیک که خودش شخصیتی بسیار معروف است، جیمز موریس و مک شیفسکی. ویلیام چیتیک صاحب حدود ۲۰ تألیف در مورد اسلام است. او در مورد مولانا و مخصوصاً ابن عربی از بهترین صاحبنظران جهان به شمار می رود.

همین طور دانشجویان ایرانی از جمله خود من از این کلاس ها استفاده می کردیم. این تلاش ها تا وقوع انقلاب اسلامی ادامه یافت. در این دوره شاید حدود ۷۰ کتاب در انجمن منتشر شد که بیشتر در زمینه فلسفه اسلامی، فیلسوفان مسلمان یا تصحیح متون اسلامی و آثار ملاصدرا بود که به زبان فارسی، انگلیسی و فرانسه ارائه شد و در واقع نوعی معرفی فرهنگ ایرانی- اسلامی به جهان غرب بود.

برخی کتاب ها بسیار پرفروش بود. مجله ای که پرفروش ترین مجله فلسفی ایران در خارج به حساب می آمد «جاودان خرد» نام داشت و توسط انجمن به چاپ می رسید. اینجا کتابخانه ای تخصصی تأسیس و سمینارهای زیادی تشکیل شد. مثلاً کنگره بین المللی فلسفه به وسیله انجمن فلسفه در مشهد به راه افتاد که در آن صد نفر از معروف ترین فیلسوفان شرکت کردند. بعد از انقلاب ۱۳ مؤسسه به طور کلی در هم ادغام و تبدیل به «پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی» شد که در حال حاضر واقع در خیابان کردستان تهران است. سپس در سال ۷۲-۷۱ محل سابق انجمن تبدیل به پژوهشکده حکمت و ادیان شد و به فعالیت آموزشی و پژوهشی پرداخت. در سال ۱۳۸۰ استقلال یافت و به نام مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران فعالیت می کند. واقعاً جای یک مرکز فلسفی در ایران که عهده دار کارهای فلسفی باشد، خالی بود. کاری که از عهده دانشگاه ها خارج است. ایران یک کشور فلسفی به تمام معناست. سرزمین ما مهد فکر و اندیشه در تمام جهان اسلام است و بزرگترین متفکران جهان اسلام مانند ابن سینا، خواجه نصیر الدین و ملاصدرا در ایران می زیسته اند.

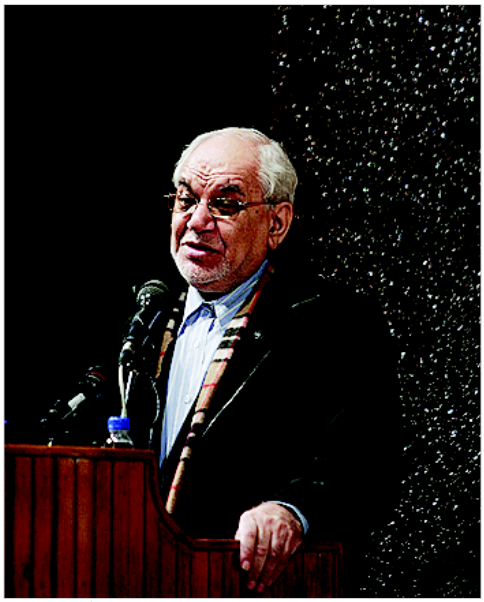

چون من خودم در این کلاس‌ها سال‌ها پیش‌شرکت کرده و بسیار بهره برده‌ام، می‌خواهم دیگران هم از این کلاس‌ها بهره ببرند. در دانشگاه فقط تعداد محدودی واحد با حجم کم ارائه می‌شود

فلسفه و حکمت در ایران حیات بسیار مستمر و پیوسته ای داشت و بزرگانی از این فرهنگ برخاسته اند که مایه افتخار نه ایران و جهان اسلام، بلکه جهان هستی اند.

■گفته می شود دومین کتابی که پس از انجیل در اولین چاپخانه جهان به چاپ می رسد، کتاب قانون ابن سینا بوده است. آیا این امر صحت دارد؟

بله و این مسئله خیلی اهمیت دارد. خیلی از دست اندرکاران فرهنگی ما ارزش این میراث فرهنگی را چنان که باید نمی دانند. ایران از حیث فرهنگ خاصه تفکر فلسفی یکی از کشورهای نادر جهان به شمار می آید. بنابراین باید مؤسساتی مشخصاً به پژوهش در این حوزه بپردازند. در کار قیام برای فلسفه و فکر نباید عملکردی انفعالی داشت بلکه باید نسبت به این مسائل به صورتی فعال عمل کرد. میراث عظیمی از گذشتگان به ما رسیده است و اگر در آن اندکی درنگ و قصور رخ دهد، در معرض زوال و اضمحلال قرار می گیرد. خاصه در دوران ما که جهان اسلام بویژه فرهنگ ایران در مواجهه با نوعی مدرنیسم است که در تضاد با این تفکر سنتی قرار دارد. بر همین اساس تمهیداتی به عمل آمد: در سال ۱۳۸۰ اینجا به صورت یک مؤسسه مستقل درآمد و «مؤسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران» نام گرفت که دارای اساسنامه مستقل است و وظایف بسیار متعددی به عهده دارد. نشر و اشاعه فرهنگ فلسفی، چاپ آثار گذشتگان، معرفی فلسفه و فرهنگ ایرانی و فلسفه اسلامی به کشورهای خارجی، تربیت محققان سطح بالا و همچنین فراهم کردن زمینه نشر و اشاعه فلسفه برای نسل جوان از جمله وظایف مؤسسه است.

در یکی دو سال اول مشکلات زیادی وجود داشت. مشکلات اجرایی برای جدا شدن این مؤسسه از مؤسسه های دیگر، تهیه بودجه و استقلال از لحاظ اداری و غیره حدود دو سال ما را به خود مشغول کرد. ما به فعالیت خود ادامه دادیم و حال، پنج سال از آن زمان می گذرد. در این پنج سال کارهای مهمی انجام دادیم این مؤسسه الآن حدود ۲۰ نفر استاد تمام وقت دارد.

■شما چه تفاوتی با پژوهشگاه‌ها و فرهنگستان‌ها دارید؟

اینجا باید جایی باشد برای قیام به امر فلسفه و فکر. مادامی که ما جزو پژوهشگاه دیگری بودیم، عملاً کار مهمی انجام نمی شد.

■اما حداقل در ظاهر به نظر می‌رسد که کارهای انجام شده در این پنج سال چندان چشمگیر نبوده است؟

ما بودجه و تشکیلات مصوب نداشتیم، پس کارهای بسیار روتین و معمولی انجام می دادیم. یعنی به هیچ وجه امکان جهش وجود نداشت. فلسفه آرمانی است که به جهش و کار جدی نیاز دارد. اما وضع ما سال به سال بهتر شده و الآن کاملاً روال عادی خود را بازیافته است.

■آبا فرهنگستان‌ها و سایر مجموعه‌های دیگر کار فلسفی نمی‌کنند؟

تا حدی، البته دانشگاه ها هستند که تنها به کار تدریس می پردازند.

■آبا این کار فلسفی نیست؟

بله هست ولی در حد تدریس.

■مأموریت شما چیست؟

مأموریت ما نشر و اشاعه فرهنگ و تفکر و میراث فرهنگی- فکری ایران و همچنین شناساندن آنها در ایران و خارج از کشور است.

■راجع به شکل سازمان و استادان بگویید؟

تلاش کرده ایم نمودار سازمانی خود را گسترش بدهیم، چرا که به تجربه ثابت شده در غیر این صورت کار علمی جدی صورت نمی گیرد. طبق برآوردهایی که وزارت علوم و فناوری انجام داده نسبت به دیگر مؤسسات پژوهشی کمترین نیرو را داریم.

الآن هم با این که ما یک مؤسسه پژوهشی جدید التأسیس هستیم و باید به ما امکانات بیشتری داده شود، اجازه استخدام نداریم. از وقتی که مؤسسه شکل گرفت تا کنون به ما امکان استخدام چند نفر را دادند، ولی امیدواریم که در آینده جبران شود.

■لطفاً در مورد نمودار سازمانی مؤسسه قدری توضیح دهید.

ما در اینجا شش گروه داریم که هریک از آنها تخصص خاصی دارند. گروه فلسفه غرب، گروه فلسفه اسلامی، گروه کلام، گروه ادیان و عرفان، گروه منطق، گروه مطالعات علم که شامل تاریخ و فلسفه و علم و علوم وابسته است. من رئیس بخش فلسفه غرب هستم. دکتر ابراهیمی دینانی رئیس بخش فلسفه اسلامی است، استاد محقق داماد رئیس بخش کلام است، دکتر ضیاء موحد رئیس گروه منطق، دکتر پازوکی ریاست گروه ادیان و عرفان، دکتر شاپور اعتماد نیز ریاست گروه مطالعات علم را عهده دار است. ما سعی کردیم با افراد برگزیده همکاری کنیم. در بعضی رشته ها که استاد کم داشت ما تعدادی از دانشجویان را بورسیه کردیم، مثلاً در حوزه مطالعات علم دو نفر به انگلستان رفتند و برگشتند در این چند سال ما چند استاد دیگر هم (با همین امکانات و بودجه محدود) اضافه کرده ایم. تعداد کمی هم استاد قراردادی داریم. البته ما با خارج از اینجا قراردادهای پژوهشی متعددی داریم.

هم اکنون سه گروه دیگر هم در شرف تأسیس است.

■زمانی کلاس‌های آزاد برگزار می‌کردید، حالا چطور؟

الآن هم کلاس های ما در سطح ایران بهترین است. حدود ۱۹ کلاس آزاد در سطح بسیار بالا داریم. مثلاً اشارات و تنبیهات ابن سینا، شرح منظومه، وجود و زمان هایدگر و غیره تدریس می شود. یکی از افتخارات ما این است که دانشجویانی در سطح دکترا فوق لیسانس به اینجا می آیند و در کلاس های آزاد شرکت می کنند. این کلاس ها مخصوصاً بعد از این که ما تبدیل به مؤسسه شدیم و بودجه کافی در اختیارمان گذاشته شد، ادامه یافته و قوت پیدا کرده است. هر روز سه یا چهار کلاس در اینجا برگزار می شود. ما مدرک نمی دهیم، اما چون من خودم در این کلاس ها سال ها پیش شرکت کرده و بسیار بهره برده ام، می خواهم دیگران هم از این کلاس ها بهره ببرند. در دانشگاه فقط تعداد محدودی واحد با حجم کم ارائه می شود. مثلاً چند صفحه از شفا را می آموزند، ولی اینجا ملاک سنجش صفحه نیست. استاد مصطفوی دو سال شفا را در اینجا درس دادند. این کلاس ها با هزینه بسیار پائین دایر شده اند.

>> ادامه دارد

وزارت مسکن و شهرسازی
طرح بهسازی شهری واصلاحات بخش مسکن
Urban Upgrading and Housing Reform Program

REQUEST FOR EXPRESSIONS OF INTEREST
Name of the Project:
Basic Skills Development in informal settlements of Bandar Abbas (PC:1221004)
WORLD BANK LOAN # 4739-IRN
SPN dated: Sep, 21, 2006

The Islamic Republic of Iran, (IRI) is the recipient of a World Bank (WB) loan for Urban Upgrading and Housing Reform Program (UUHRP). Empowerment of local community and capacity building for city management in the informal settlements consistent with local priorities are amongst the aims and objectives of the project. To this end, the Ministry of Housing and Urban Development seeks proposals to carry out a training and skills development activities that would lead to increased potential for employment or income generation among the active population of the project areas in the informal settlements of the five participating cities of Kermanshah, Sanandaj, Bandar Abbas, Zahedan and Tabriz .

1- OBJECTIVES
The objective of this project component is to strengthen the local labor markets, create linkages between communities and the job market and increase capacities of the family and communities to address neighborhood needs.

2- SCOPE OF SERVICES
The project shall be implemented in 3 phases; namely:
Phase 1: includes identifying and preparing a list of stakeholders in the local communities ,assessing real market demand for skills, collecting data on local and national institutions providing technical and skills training in the public and private sector in the province, their capacities and specializations, identifying and/or designing appropriate training modules, if needed, preparing classes for courses not available in the existing TVT programs, implementing a monitoring system and evaluating the output of the program based on baseline data;
Phase 2: includes implementing enrolment procedures, implementing the training modules either in situ through workshops and training programs or in coordination with other training providers and issuing certificates to the qualified trainees; and
Phase 3 includes documenting experience gained, making recommendations for improvement, and identifying potential pilot projects that could be implemented in similar communities.

3- DURATION OF ASSIGNEMNT
This consultancy will be for a period of 15 months.

4- MAIN EXPERTISE REQUIRED
The interested consulting firms, teams or organization would need to demonstrate capacity and prior experience in designing and preparing vocational training and skills development programs; knowledge and understanding of the employment markets or market-demand assessment, skill development and experience in building partnerships and inter-institutional collaboration.
Experience in implementing community-based programs and capacity building initiatives for poor vulnerable groups' is required. Fluency in English, Farsi and other local Iranian languages working experience/ knowledge of the involved communities would be an advantage
The UUHRP at the Ministry of Housing and Urban Development now invites eligible consultants or consulting organizations to express their interest in providing the above-mentioned services. Interested consultants must provide information indicating their qualifications to perform the services (brochures, description of similar assignments, experience in similar conditions, availability of appropriate skills among staff, etc.). A consultant will be selected in accordance with the procedures set out in the current edition of the World Bank's Guideline: Selection and Employment of Consultants by World Bank Borrowers (Quality and Cost Based Selection). Interested consultants may obtain further information at the address below during office hours from 8:00 A.M until 18:00 from Saturday to Wednesday. Expressions of interest must be delivered to the address below by mail or e-mail no later than 15 days after the publication of this call.
Urban Upgrading and Housing Reform Program
9th floor, 69 Khodami St. ,Vanak Sq. - Tehran , Iran . Postal Code: 1994861178
Tel: +9821-88 67 19 13 ,+9821-88 77 98 87
Fax :+9821-88 77 98 92 , +9821-88 88 01 79 - E-mail: pmu_uuhrp@yahoo.com
Urban Upgrading and Housing Reform Program

آگهی فراخوان مهندسین مشاور
نام پروژه: طرح توسعه مهارتهای پایه درسکونتگاه های غیررسمی شهر بندرعباس- (کد پروژه: ۱۲۲۱۰۰۴)
شماره وام(IRN-۴۷۳۹)
تاریخ آگهی عمومی: ۸۵/۶/۳۰

جمهوری اسلامی ایران وامی را به منظور اجرای برنامه بهسازی شهری واصلاحات بخش مسکن از بانک جهانی دریافت کرده که یکی از هدف های آن توانمندسازی جوامع محلی وظرفیت سازی به منظور بهبود مدیریت شهری درسکونتگاه های نابسامان به گونه ای سازگار با اولویت های محلی است برای این منظور وزارت مسکن وشهرسازی آماده پذیرش پیشنهادهایی برای اجرای فعالیتهای فن آموزی وتوسعه مهارتها ی معطوف به افزایش توان اشتغال یاایجاد درآمد برای جمعیت های فعال درنقاط مورد نظرطرح در سکونتگاه های نابسامان پنج شهر هدف یعنی زاهدان ،بندرعباس ،کرمانشاه ،سنندج وتبریزاست .

۱- هدفهای کلی طرح توسعه مهارتهای پایه درسکونتگاه های غیررسمی
هدف از انجام این طرح تقویت بازار کار محلی، ایجاد پیوند بین جوامع محلی و بازار کار و افزایش ظرفیت های خانوار و محلات برای پاسخگویی به نیازهای جامعه محلی است .

۲- دامنه خدمات
اجرای طرح درسه مرحله به شرح زیر صورت می گیرد :
مرحله یکم :عبارت است از شناخت و تهیه فهرستی از ذی نفعان درجوامع محلی ،ارزیابی تقاضای واقعی بازاربرای انواع مهارتها ،گردآوری اطلاعات مربوط به نهادهای ارائه کننده فن آموزیها وآموزش مهارت دربخش عمومی وخصوصی استان ،ظرفیت ها وتخصص های آنها ، معرفی و باطراحی پودمان های فن آموزی مناسب درصورت لزوم ،تدارک وآماده سازی دوره های آموزشی که درسازمان آموزش فنی وحرفه ای پیش بینی نشده اند ،واجرای یک سیستم پایش وارزیابی نتایج برنامه برپایه اطلاعات مبنا.
مرحله دوم :عبارت است از انجام اقدامات مربوط به ثبت نام ،برگزاری پودمان ها ی فن آموزی چه به صورت کارگاه وبرنامه فن آموزی ،چه باهماهنگی وتوسط سایر عرضه کنندگان خدمات فن آموزی و صدور گواهی نامه برای فن آموزان واجد صلاحیت .
مرحله سوم :عبارت است ازمستند سازی تجربه به دست آمده، ارائه توصیه هایی برای بهبود ومعرفی پروژه های آزمایشی مناسب برای اجرا درجوامع مشابه .

۳- طول مدت اجرای طرح
مدت زمان خدمات مشاوره برای یک دوره ۱۵ماهه خواهد بود.

٤- سوابق تجربی مورد نیاز
بنگاه ها ،گروه ها یاسازمانهای علاقمند لازم است ظرفیت وتجربه قبلی خود را در زمینه طراحی و ارائه فن آموزی های حرفه ای وبرنامه های توسعه مهارت، دانش ودرک بازارهای اشتغال یا ارزیابی تقاضای بازار، توسعه مهارت، دانش و درک بازارهای اشتغال یاارزیابی تقاضای بازار،توسعه مهارت و تجربه در برقراری مشارکت و همکاری بین - نهادی را ارائه نمایند.
داشتن تجربه در اجرای برنامه های جامعه محور و محله محور و ابتکارات ظرفیت سازی برای گروه های آسیب پذیر ضروری است. فصاحت در زبانهای انگلیسی ، فارسی و سایر زبانهای محلی ایرانی و تجربه ادائش کاری در جوامع محلی مورد نظر امتیاز محسوب می شود.

٥ - نحوه اعلام آمادگی
باتوجه به مراتب بالا، اینک طرح بهسازی شهری و اصلاحات بخش مسکن در وزارت مسکن و شهرسازی، از مشاوران یا سازمانهای مشاوره ذیصلاح دعوت می نماید که تمایل خود را نسبت به انجام خدمات فوق الذکر اعلام نمایند .مشاوران متقاضی باید اطلاعات مربوط به صلاحیت های خود را در ارائه خدمات مذکور (به صورت بروشور،شرح ماموریت های مشابه ،تجربه های مربوط به شرایط مشابه ، وجود توانایی های مناسب درکارکنان وغیره) ارائه نمایند .انتخاب یک مشاور برپایه رویه های مندرج در چاپ فعلی رهنمودهای بانک جهانی برای گزینش و استخدام مشاوران توسط وام گیرندگان از بانک جهانی (گزینش مبتنی بر کیفیت و هزینه) صورت خواهدگرفت.
مشاوران علاقمند میتوانند اطلاعات بیشتر را در ساعات ۸ الی ۱۸ روزهای شنبه تا چهارشنبه از نشانی ذیل دریافت نمایند .متن درخواست باید از طریق پست یاپست الکترونیکی ظرف حداکثر۱۵روز از چاپ و نشر این آگهی به آدرس زیر ارسال شود :
طرح بهسازی شهری واصلاحات بخش مسکن
تهران - میدان ونک -خیابان شهید خدامی - بعد از هتل هما- شماره ۶۹- طبقه۹ - کدپستی ۱۹۹۴۸۶۱۱۷۸
شماره تلفن ۸۸۶۷۱۹۱۳ و۸۸۷۷۹۸۸۷ شماره فکس ۸۸۸۸۰۱۷۹
پست الکترونیکی: pmu_uuhrp@yahoo.com
لطفا روی پاکت ارسالی کد پروژه موردنظر را درج نمایید .